

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Weekbericht Internetmonitoring 03/2021

15 - 22 januari 2021

Disclaimer

Het Weekbericht internetmonitoring is een product van de kerneenheid Analyse van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV). Het bevat een beschrijving van wat er naar aanleiding van de actualiteit speelt op sociale media en op de diverse voor de NCTV relevante websites, weblogs en webfora.

De beschrijving is bedoeld als sfeerbeeld van wat leeft op het internet en hoeft niet altijd representatief te zijn voor de standpunten van bepaalde groeperingen. Evidente taalfouten in bronteksten worden ongemoeid gelaten waar mogelijk. Het wordt afgeraden om zelf de websites te bezoeken die geraadpleegd zijn ten behoeve van het weekbericht, omdat het IP-adres voor derde partijen zichtbaar is en herleidbaar kan zijn tot de overheid.

Inhoudsopgave

I. Extremisme, radicalisering en polarisatie	2
De 'strijders' van het Museumplein	2
Nieuw elan bij extreemlinks?	4
II. Desinformatie	6
Nederlandse complotdenkers, virus sceptici en activisten delen veelvuldig berichtgeving over EMA-hack maar gehackte documenten niet	6

Het weekbericht dient te worden behandeld als vertrouwelijk document. Voor verder gebruik en/of verdere verspreiding van het weekbericht graag overleggen met Analyse. Uw reacties zijn welkom op 10.2g

*** Het is niet toegestaan het Weekbericht Internetmonitoring zonder toestemming van Analyse te verspreiden ***

I. Extremisme, radicalisering en polarisatie

De 'strijders' van het Museumplein

Op 17 januari 2021 stonden op het Museumplein ruim 2000 demonstranten. Het ging hier om een uiterst diverse mix aan personen die streken tegen onder andere de COVID-19 maatregelen, vaccinaties, kabinet Rutte of aandacht vroegen voor zorgmedewerkers, het MKB en winkeleigenaren.¹ Volgens de gemeente Amsterdam waren er zo'n 200 tot 250 mensen uit op een confrontatie met de politie.

Een van de hoofdrolspelers in de organisatie van de demonstratie op het Museumplein was [REDACTED]. [REDACTED] demonstreerde voor 'Nooit meer kabinet Rutte'. Met een demonstratiereeks van 9 weken had [REDACTED] als doel om in heel Nederland te demonstreren. Zijn Facebook evenement werd uiteindelijk door circa 15.600 mensen geliked.² Later heeft [REDACTED] zijn demonstratiereeks afgelast zodat hij niet persoonlijk aansprakelijk kan worden gesteld. Wel zal hij de komende weken door heel Nederland 'op persoonlijke titel een kopje koffie gaan drinken'. Toevallig precies op de locaties waar eerder de demonstraties waren gepland.³

In aanloop naar de demonstratie zijn diverse sociale mediaplatformen door aanjagers ingezet met elk hun eigen doeleinden. Facebook⁴ en Twitter werden gebruikt om de bekendheid te vergroten en mensen uit te nodigen toe te treden tot diverse Telegram-kanalen.⁵ In die Telegram-kanalen zou informatie worden gedeeld aan degenen die deelnamen. Via Whatsapp is er onderling contact en afstemming geweest tussen organisatoren. Zij hebben uiteindelijk besloten iedereen te trechteren naar één enkel Telegram-kanaal, namelijk '17 januari Walk of Freedom 2.0'. Op deze platformen en

kanalen spreekt men elkaar aan als 'strijders'; volgens eigen zeggen strijdt men voor de vrijheid van Nederland en tegen het kabinet en vermeende leugens rondom vaccinaties. Op de dag van de demonstratie waren er circa 2.400 personen lid van het Telegram-kanaal.

Hoewel de demonstratie 'Nooit meer kabinet Rutte' door de organisator werd afgelast,⁶ ging het protest in eerste instantie door. Ook toen later door de lokale driehoek een noodbevel werd afgekondigd, weigerden demonstranten naar huis te gaan. Hierop heeft de politie opgetreden om de demonstranten tegen te houden en naar huis te sturen.

Het politieoptreden eindigde in een confrontatie met de demonstranten – een mogelijkheid waarmee een deel van de demonstranten al rekening had gehouden. Zij waren namelijk van tevoren al van plan geweld te gebruiken en hadden daarvoor wapens meegenomen. Deze relschoppers droegen volgens politie-informatie beschermende, verzwaarde kleding en handschoenen met versterkte knokkels. Daarnaast brachten zij een ploertendoder, een molotovcocktail en illegaal zwaar vuurwerk mee.⁷

De demonstratie werd daarnaast gebruikt door extreemrechtse groepen als Voorpost en Defend IJmuiden, maar ook door voetbalhooligans en QAnon-aanhangers om onrust te veroorzaken.

Achteraf werd in het Telegramkanaal geconcludeerd dat de demonstratie is mislukt, omdat de politie erin slaagde de demonstranten uit elkaar te drijven. Dit had volgens hen twee oorzaken: de eigenaar van het kanaal was vergeten de chatfunctionaliteit open te zetten waardoor geen onderlinge communicatie mogelijk was, en men kon zich niet genoeg verzetten tegen het 'politiegeweld'.

Het 'politiegeweld' gaf aanleiding voor veel commotie binnen de gelederen van de demonstranten. Er circuleren veelvuldig video's en foto's van letsel bij demonstranten. Om zich in het vervolg te kunnen verzetten tegen mogelijk

¹ <https://www.nrc.nl/nieuws/2021/01/17/een-bont-gezelschap-op-het-museumplein-mkb-anti-vaxxers-complotdenkers-en-relschoppers-a4027945>

² <https://www.facebook.com/events/98>

³ <https://www.at5.nl/artikelen/206791/initiatiefnemer-verboden-demonstratie-wil-zondag-weer-naar-het-museumplein-ik-ga-koffiedrinken>

⁴ [REDACTED]

⁵ Bijvoorbeeld '17 januari Walk of Freedom 2.0', 'Samen in Actie' en 'Mondkapjes verzet'.

⁶ Dit vanwege de verplaatsing van de locatie en maximaliseren van bezoekersaantallen.

⁷ [Halsetma: demonstranten Museumplein planden geweld | Amsterdam | AD.nl](https://halsetma.nl/demonstranten-museumplein-planden-geweld-1-amsterdam-1-ad.nl)

politiegeweld wordt er gefilosofeerd over potentiële oplossingen. Daarnaast wordt er onderling gedebatteerd of geweld tegen de politie is gelegitimeerd vanuit 'zelfverdedigingsoogpunt'. Daarnaast worden foto's gedeeld van agenten in burger, die door de demonstranten 'Romeo's' worden genoemd.⁸ Hen wordt verweten dat zij uit zijn op geweld en ook geweld plegen tegen de politie om de demonstranten een slechte naam te bezorgen.

Momenteel maakt men zich op voor de volgende demonstratie op zondag 24 januari in Eindhoven. Net als in Amsterdam heeft de organisator de demonstratie afgelast, maar geven actievoerders via sociale media wel aan een "kopje koffie te gaan drinken". Op 22 januari 2021 is het Telegram-kanaal gegroeid naar 4.900 leden en is de naam veranderd naar 'Koffie op eigen titel, Eindhoven 24-01-2021'.

Commentaar monitorspecialist

Er is in de onderlinge communicatie op Telegram tussen demonstranten een aantal aanwijzingen dat het oorspronkelijke idee om vredig te demonstreren door een deel losgelaten wordt. Allereerst spreekt een deel van de leden met bewondering over de bestorming van het Capitool in Washington DC in de VS. Daarmee heeft deze gebeurtenis een potentieel inspirerende werking. Dit heeft voorsnog niet geleid tot *copycat* gedrag, maar het toont wel de waardering voor actiebereidheid onder demonstranten aan. Tijdens de bestorming werd door enkelen gesuggereerd nu ook naar Den Haag te gaan, maar dit bleek niet op steun te kunnen rekenen.

Een belangrijker keerpunt is het handelen van de politie tijdens de demonstratie op het Museumplein. Tijdens de demonstratie in Amsterdam is de agenten veelvuldig verweten dat zij juist vóór het volk moeten staan en niet tegen het volk. In de voorbereiding op de volgende demonstratie wordt terugkerend aandacht gevraagd voor beschermende middelen tegen het,

naar oordeel van de demonstranten, politiegeweld. Zo roept men op om stokken en schilden mee te nemen, kussens om de armen te wikkelen tegen een bijtende politiehond en peper te gebruiken tegen de politiepaarden. Dat sommige demonstranten bereid lijken te zijn zich met geweld tegen mogelijk politieoptreden te verzetten, kan zorgen voor verdere escalatie tijdens nieuwe demonstraties. Het gaat hier ook om een attitude wijziging ten opzichte van de aanloop naar de demonstratie op 17 januari. Toen werd juist herhaaldelijk opgeroepen de rust te bewaren en 'met liefde verandering teweeg te brengen'.

De ogenschijnlijke betrokkenheid van gekende voetbalhooligans blijft een extra risicofactor. Betrokkenheid van extreemrechtse groepen en Qanon-aanhangers kan daarnaast voor aanvullende onrust zorgen. Voornamelijk Qanon-aanhangers lijken een voet tussen de deur van de anti-overheidsgroepen te krijgen. De (vaak feitelijk onjuiste) artikelen die zij aandragen rondom vaccinatie, de sturende elite en het COVID-19 virus zorgt voor meer angst onder deelnemers.⁹

Het is echter belangrijk om erbij te vermelden dat de ruim 200 relschoppers niet een accurate weerspiegeling zijn van alle demonstranten. De overgrote meerderheid neemt deel aan demonstraties, Telegram-kanalen en *liked* Facebook evenementen, maar toont hierbij geen enkele geweldsbereidheid.

⁸ Leden van de Aanhoudingseenheid (AE'ers) van de politie worden ook wel Romeo's genoemd. AE'ers werken niet in uniform maar in gewone kleding. Ze mengen zich meestal in kleine groepjes tussen de relschoppers.

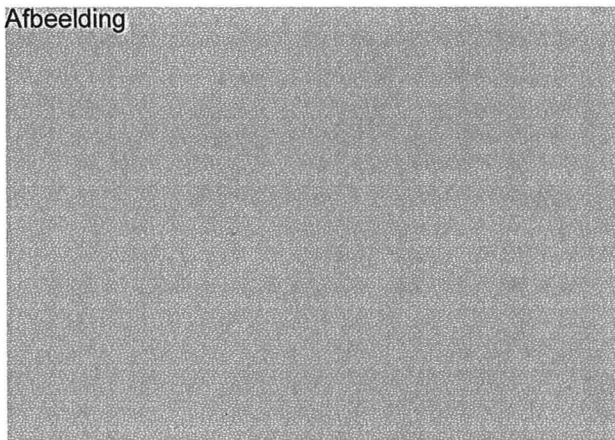
⁹ In diverse Telegramgroepen wordt voornamelijk angst uitgesproken wanneer men artikelen leest die Qanon-aanhangers aandragen in deze groepen. Een zeer beperkte groep ziet verzetachtige manifestaties als de oplossing.

Nieuw elan bij extreemlinks?

Sinds deze week is een nieuw online anarchistisch forum, 'Forum voor Anarchisten', volledig actief geworden.¹⁰ Op het links-activistische platform Indymedia en Twitter zijn hiervan berichten verschenen. Het Nederlandstalige forum richt zich op anarchisten en andere gelijkgestemden in Nederland en België. Op de website van het forum zijn diverse communities aangemaakt. In de 'anarcho_krant' zijn bijna alle anarchistische Nederlandse websites en blogs aan elkaar gekoppeld. Verder is er een community voor algemeen nieuws en discussie en een community met memes en humor. Vooralsnog heeft het forum in zijn korte bestaan weinig leden en deelnemers.

Het Telegram-kanaal van het Forum voor Anarchisten (dat openbaar is) is sinds 17 oktober 2020 actief en heeft inmiddels 98 leden. Er worden vooral memes gepost. De Telegram-chat (waar je lid van moet worden) heeft vooralsnog 30 leden. Op Twitter heeft '@AforumVoor' ruim 40 volgers. Dit account is sinds november 2020 actief. Wat opvalt, is dat enkele berichten en memes specifiek gericht zijn tegen Baudet (FvD) en Wilders (PVV), maar ook tegen – in hun ogen – andere extreemrechtse politici als Rutte (VVD) en Van der Staaij (SGP).

Afbeelding

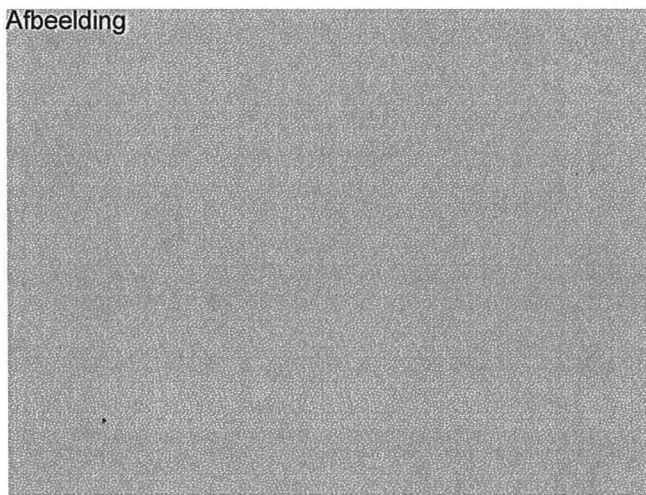

Op de diverse online kanalen van Forum voor Anarchisten staan verder berichten over de situatie in de VS rond de protesten van de Trump-aanhangers ('fascisten') en berichten over

¹⁰ <https://forum.forumvooranarchisme.nl>

vermeende misstanden rond – en extreemrechtse protesten tegen – asielzoekers. Tevens is er aandacht voor Nederlandse extreemrechtse tegenstanders als het doxing-account 'Vizier op Links'.¹¹ Ook is er sympathie voor de 'vrijheidsstrijd' van Palestina en aandacht voor de misstanden door het grootkapitaal, zoals multinationals als Shell in Nigeria, en voor 'politie- en staatsgeweld'. Vooralsnog is er nauwelijks aandacht voor COVID-19 en de daarbij horende maatregelen.

Afbeelding

Daarnaast heeft de onlangs in Nederland opgerichte anarchistische groepering 'The Anarchist Organisation for Reconstruction of Militant Proletariat' deze week online opgeroepen tot een demonstratie voor het Amerikaanse consulaat in Amsterdam, op zaterdagmiddag 23 januari 2021. De demo is gericht tegen het 'racistische imperialistische regime in de VS'. Het maakt voor hen niet uit dat Joe Biden nu president van de VS is, omdat het systeem 'rot' zou zijn. Men roept op tot 'wraak' voor de doden van geweld door politie en staat en voor de slachtoffers van het 'fascistische' systeem, zoals vluchtelingen. De oproep voor de demonstratie is gedeeld via onder meer Indymedia en diverse andere extreemlinkse accounts, waaronder het Forum voor Anarchisten. Ook in andere landen zijn vergelijkbare online oproepen tot protest verschenen. Tijdens de inauguratie van Biden zijn demonstraties van enkele honderden anarchisten in Seattle en Portland uitgelopen op rellen.

¹¹ Zie ook Weekbericht Internetmonitoring 41/2020

De oprichting van 'The Anarchist Organisation for Reconstruction of Militant Proletariat' lijkt voornamelijk een initiatief van [REDACTED]

Overigens is er binnen de anarchistische Nederlandse wereld nog wel enige kritiek op de doelen en retoriek van de nieuwe groepering. Zo verklaart de anarchistische organisatie 'De Vrije Bond' dat de verklaring van de groepering te eenduidig gericht is op vluchtelingen, terwijl er ook andere 'proletariërs' slachtoffer van het systeem zijn. Ook is er kritiek dat het te weinig op de Nederlandse situatie is toegespitst, hoewel internationale solidariteit en kameraadschap zeker wordt onderschreven.

Commentaar monitorspecialist

Na ruim een jaar van nauwelijks aansprekende initiatieven of acties, zijn er sinds enkele maanden online en recent ook op straat (demonstratie bij IND-kantoor, acties bij detentiecentra in oudjaarsnacht, de aangekondigde demonstratie bij Amerikaans consulaat) allerlei initiatieven bij extreemlinks te bespeuren. Met name de jonge

gevluchte [REDACTED] lijkt bij allerlei anarchistische initiatieven in Nederland een prominente rol te spelen. Hoewel zijn rol en de nieuwe groepering 'The Anarchist Organisation for Reconstruction of Militant Proletariat' niet helemaal onomstreden zijn, lijkt het wel andere jonge 'kameraden' te inspireren. Het gaat hierbij vooralsnog om een kleine groep van hooguit enkele tientallen medestanders die ten strijde willen gaan tegen het in hun ogen 'kapitalistische, imperialistische en fascistische systeem'. In hoeverre [REDACTED] c.s. daadwerkelijk gewelddadig is en wat de gevolgen van een eventuele uitzetting van hem voor de Nederlandse anarchistische beweging gaan betekenen, zal nog moeten blijken.

Online moet het nieuwe opgerichte Forum voor Anarchisten vooral als aanvulling worden gezien op het grootste en breder georiënteerde links-activistische online platform Indymedia.nl. Het nieuwe forum biedt meer ruimte voor discussies en humor en sluit ook beter aan bij jongeren die meer communiceren via allerlei apps en platformen, als Twitter en Telegram, en met memes. Bovendien ligt de focus op nationaal en internationaal anarchisme. Het zal nog moeten blijken of het nieuwe forum een echt succes wordt en een centrale rol gaat spelen bij het anarchistische actievoeren en in het anarchistisch denken en discussiëren.

Een nieuw elan van het linkse gedachtegoed en links-activisme onder voornamelijk jongeren, als mogelijke reactie en antwoord op rechts-populisme en extreemrechts, is online ook te zien bij andere initiatieven. Zo zijn er nu meer dan een jaar geleden linkse gemeenschappen actief, zoals communistische groepen met memes.¹³ Ook het nieuwe, bredere links-activistisch account Broodbuis, dat zich richt op jongeren op Twitter en Instagram en met een eigen website, kan inmiddels op meer dan 3.100 volgers rekenen. Daaronder ook extreemlinkse accounts als Doorbraak, Ravotr en het Forum voor Anarchisme.

¹³ NCTV, Signalement Terrorisme en Radicalisering 17/2020 (4 december 2020).

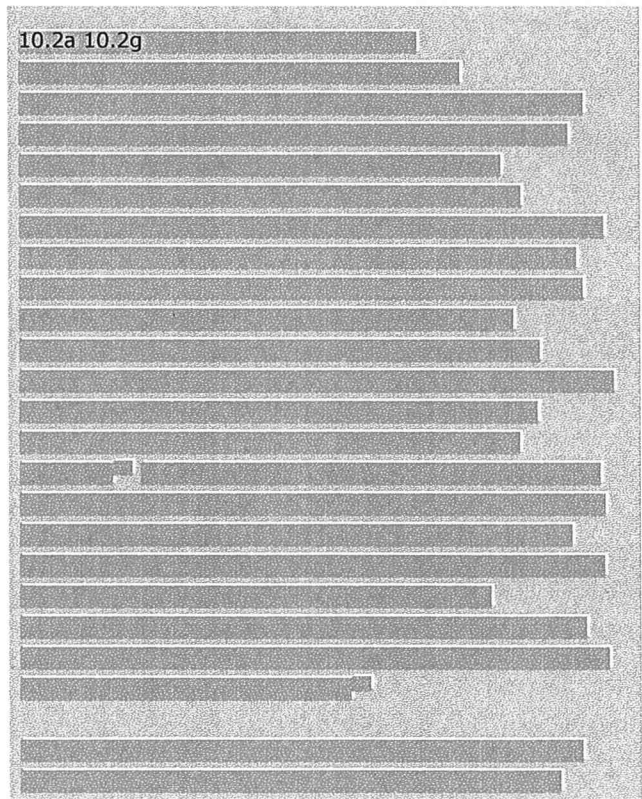
II. Desinformatie

Nederlandse complotdenkers, virusseptici en activisten delen veelvuldig berichtgeving over EMA-hack maar gehackte documenten niet

Nederlandse media berichtten de afgelopen weken meerdere malen over een cyberaanval die op 9 december 2020 op het Europees Geneesmiddelen-agentschap (EMA) in Amsterdam is uitgevoerd.¹⁴ Daarbij maakten hackers verschillende documenten buit, waaronder documenten met wetenschappelijke details over het BioNTech/Pfizer-coronavaccin. Ook zijn er vertrouwelijke gespreksverslagen en emails tussen EMA-medewerkers over het onderzoek en de goedkeuring van het BioNTech/Pfizer-vaccin gestolen. Op 12 januari 2021 maakte het EMA op haar website bekend dat een aantal van de gestolen documenten op het darkweb werden aangeboden, om daar later aan toe te voegen dat deze voor publicatie zijn bewerkt met als doel om 'het vertrouwen in het vaccin te ondermijnen'.¹⁵ De Franse krant Le Monde schrijft dat de EMA-documenten op de Engelstalige-Russische website RuTor gepubliceerd zijn.¹⁶ Via RuTor zijn de documenten vervolgens verder op sociale media gedeeld via onder andere 4Chan.

Nieuwsberichten met betrekking tot de hack zijn via sociale media veelvuldig door Nederlandse complotdenkers, virusseptici en -activisten die zich verzetten tegen de coronamaatregelen gedeeld. Zo deelde Viruswaarheid-voorman Willem Engel het bericht dat de 'Europese Commissie EMA onder druk heeft gezet om de Pfizer-vaccins goed te keuren'. Meerdere reacties onder het bericht waarin wordt geopperd dat de vrijgegeven documenten voor publicatie aangepast zijn, worden stevast

weggehoond. Gelijksnamige berichten zijn ook gedeeld in openbare Facebookgroepen waarin wordt geprotesteerd tegen de coronamaatregelen.¹⁷ De gestolen EMA-documenten zijn een enkele keer op Twitter en Telegram gedeeld. Zo werd een bestand met een verzameling emails van EMA-medewerkers gedeeld op het Nederlandstalige Telegramkanaal 'The Global Fact Channel' (206 leden) waarin Nederlandse en Belgische aanhangers van het QAnon-gedachtegoed samenkomen. De verspreiding van de gehackte documenten lijkt in het Nederlandstalige taalgebied echter nog niet op grote schaal plaats te vinden.

¹⁴ 'Hackers zien documenten Pfizer-vaccin in na aanval op EMA', 9 december 2020. www.nos.nl

¹⁵ Zie: 'Cyberattack on EMA - update 4', 12 januari 2020 en 'Cyberattack on EMA - update 5', 15 januari 2020 op www.ema.europa.eu

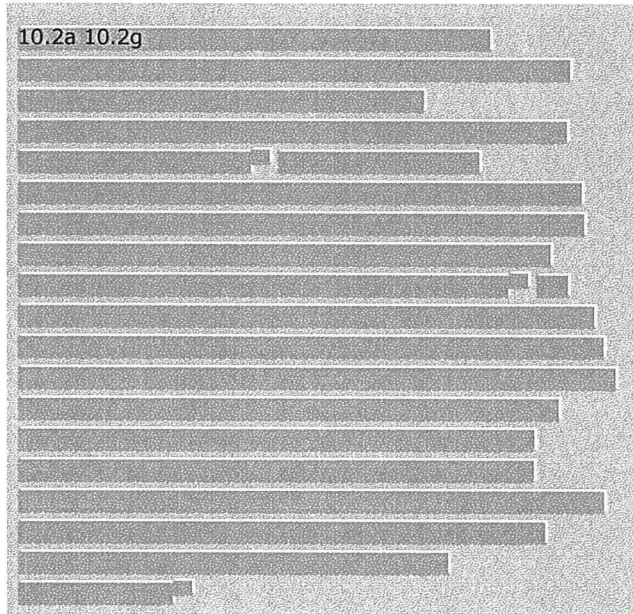
¹⁶ 'Ce que disent les documents sur les vaccins anti-Covid-19 volés à l'Agence européenne des médicaments', 16 januari 2020. www.lemonde.fr

¹⁷ Bijvoorbeeld in de openbare Facebookgroep 'Onafhankelijke Pers Nederland' dat zichzelf omschrijft als een initiatief dat

zich inzet voor 'onafhankelijk nieuws' en voortdurend ageert tegen het coronabeleid.

¹⁸ Kijk bijvoorbeeld eens naar de artikelen die de website: ninefornews.nl de laatste weken over Pfizer heeft gepubliceerd.

¹⁹ 'Hoop en vertrouwen duwen vaccinatiebereidheid corona verder omhoog', 21 januari 2021. www.uva.nl en 'Vaccinatiebereidheid', www.rivm.nl,

²⁰ 'Kamerbrief over jaarplan AIVD 2021', 15 december 2020. www.aivd.nl

²¹ 'UK and allies expose Russian attacks on coronavirus vaccine development', 16 juli 2020. www.ncsc.gov.uk

²² 'Hackers accessed vaccine documents in cyber-attack on EMA', 9 december 2020. www.theguardian.com

Uitgave

Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en
Veiligheid

Kerneenheid Analyse

Postbus 117, 2501 CC Den Haag

Turfmarkt 147, 2511 DP Den Haag

10:2g

Meer informatie

www.nctv.nl

10:2g

@nctv_nl

22-01-2021

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Weekbericht Internetmonitoring 8/2021

19 februari - 26 februari 2021

Disclaimer

Het Weekbericht internetmonitoring is een product van de kerneenheid Analyse van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV). Het bevat een beschrijving van wat er naar aanleiding van de actualiteit speelt op sociale media en op de diverse voor de NCTV relevante websites, weblogs en webfora.

De beschrijving is bedoeld als sfeerbeeld van wat leeft op het internet en hoeft niet altijd representatief te zijn voor de standpunten van bepaalde groeperingen. Evidente taalfouten in bronteksten worden ongemoeid gelaten waar mogelijk. Het wordt afgeraden om zelf de websites te bezoeken die geraadpleegd zijn ten behoeve van het weekbericht, omdat het IP-adres voor derde partijen zichtbaar is en herleidbaar kan zijn tot de overheid.

Inhoudsopgave

I. Extremisme, radicalisering en polarisatie	2
Parler, een Twitter kloon voor "het vrije woord"	2
II. Desinformatie	4
QAnon-beweging loopt met aftreden president Trump deuk op, maar is zeker niet verslagen	4

Het weekbericht dient te worden behandeld als vertrouwelijk document. Voor verder gebruik en/of verdere verspreiding van het weekbericht graag overleggen met Analyse. Uw reacties zijn welkom op [10.2g](#)

*** Het is niet toegestaan het Weekbericht Internetmonitoring zonder toestemming van Analyse te verspreiden ***

I. Extremisme, radicalisering en polarisatie

Parler, een Twitter kloon voor "het vrije woord"

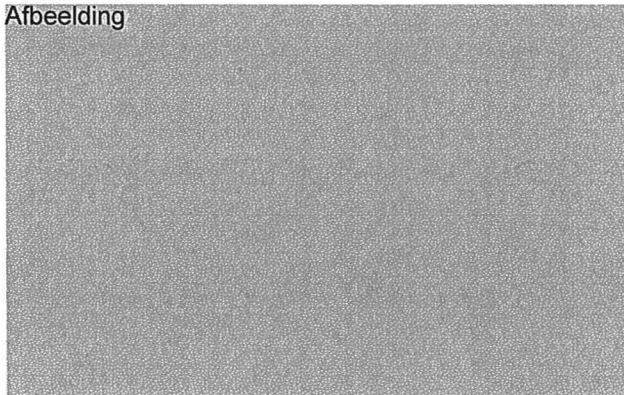
In 2018 werd onlineplatform Parler opgericht door John Matze jr. en Jared Thomson, als alternatief voor Twitter. De oprichters geloven dat privacy en vrijheid van meningsuiting essentiële rechten zijn op sociale media. Individuen kunnen van dit recht genieten en uitoefenen doordat Parler naar eigen zeggen een 'onpartijdig openbaar plein biedt'.¹

Parler kent, net zoals Twitter, een 'discover news' pagina en 'promoted members'. Waar Twitter en Facebook berichten over desinformatie of extreemrechtse ideeën blokkeren of voorzien van een waarschuwing, promoten de algoritmen van Parler dit juist. Een voorbeeld hiervan is het promoten van mensen die op Twitter zijn geblokkeerd voor het verspreiden van desinformatie over de Amerikaanse verkiezingen. Daarnaast worden op deze pagina berichten gepromoot van bijvoorbeeld het extreem-rechtse blog *The Federalist* waarin wordt gepleit voor het bewust infecteren van jongeren met het COVID-19 virus.²

Oud-president Trump heeft tijdens zijn presidentschap diverse malen in de clinch gelegen met sociale mediaplatformen zoals Facebook en Twitter. De spanning tussen de platformen en de campagne van Trump bereikte een hoogtepunt toen Facebook besloot om de politieke campagne-advertenties van Trump te verwijderen.³ Als een reactie op deze verwijdering is het campagneteam van Trump actief op zoek gegaan naar alternatieven. Nadat *The Wall Street Journal* hier op 24 juni 2020 over berichtte en Parler als potentieel

alternatief voor de Trump-campagne benoemde, groeide de populariteit van het medium.⁴ Twee dagen na het bericht werd Parler circa 119.000 keer gedownload op één dag. Dat is een groei van circa 10%.⁵ In de dagen rond de Amerikaanse presidentsverkiezingen werd Parler ruim 3,5 miljoen keer gedownload. De hashtag 'Stop the Steal' werd daarbij trending op het platform. Het platform kende toen een gebruikersaantal van acht miljoen mensen.⁶

Afbeelding

Toch bleef Parler voornamelijk gebruikt worden door conservatieve Amerikanen en genoot het weinig internationale bekendheid. Na de bestorming in het Capitool, en de mobiliserende rol die Parler hierin lijkt te hebben gespeeld, groeide deze bekendheid.⁷

Als reactie op de mobiliserende rol die Parler speelde in de bestorming van het Capitool en de weigering van Parler om content te modereren, besloten Google en Apple op 8 januari 2021 om de Parler-app uit hun *App store* te verwijderen.⁸ Enkele dagen later heeft Amazon Network Services de hosting van Parler opgezegd. Daarmee ging Parler offline.⁹

Parler lijkt overigens te kunnen rekenen op een doorstart. Epik, een hostingdienst die wordt gezien

¹ www.parler.com

² 'Conservative social media app Parler has been downloaded nearly 1 million times since Election Day, topping app charts. A 'Stop the Steal' hashtag has 15,000 mentions.', 10 november 2020. www.businessinsider.com

³ 'Facebook Removes Trump Campaign Ads for Violating Policy on Use of Hate Symbol', 19 juni 2020. www.wsj.com

⁴ 'Trump Campaign Weighs Alternatives to Big Social Platforms', 24 juni 2020. www.wsj.com

⁵ 'Conservative social media app Parler has been downloaded nearly 1 million times since Election Day, topping app charts. A 'Stop the Steal' hashtag has 15,000 mentions.', 10 november 2020. www.businessinsider.com en 'Parler is

bringing together mainstream conservatives, anti-Semites and white supremacists as the social media platform attracts millions of Trump supporters', 27 november 2020. www.theconversation.com

⁶ Fact-checked on Facebook and Twitter, Conservatives Switch Their Apps, 11 november 2020. www.nytimes.com

⁷ 'Parler, the "free speech" social network, explained', 11 januari 2021. www.vox.com

⁸ 'Apple removes Parler from the App Store', 9 januari 2021. www.theverge.com

⁹ 'Parler: Amazon to remove site from web hosting service', 10 januari 2021. www.bbc.com

als een toevluchtsoord voor extreem rechtse content, heeft haar diensten aangeboden.¹⁰ Uiteindelijk heeft Parler gekozen voor webhosting bij SkySilk. Dit wordt ook door SkySilk bevestigd middels een statement.¹¹ Parler heeft aangeven het sociale media platform te laten draaien op onafhankelijke technologie, zonder gebruik te maken van de *big tech*. Hiermee wil Parler voorkomen dat de *big tech* opnieuw kan bepalen welke platformen wel en niet toegankelijk zijn voor het publiek.¹² Parler is momenteel uitsluitend beschikbaar voor huidige accounthouders, maar zal binnen afzienbare tijd ook de mogelijkheid bieden voor nieuwe gebruikers om een account aan te maken.¹³

Door de groeiende (internationale) bekendheid van Parler, werd ook in Nederland Parler gezien als alternatief voor Twitter. Toch blijft het bereik en gebruik van Parler onder Nederlanders onduidelijk. Parler wordt als goed alternatief voor Twitter aangedragen op extreem-rechtse en overheidskritische Telegramkanalen. Aangezien Parler momenteel uitsluitend beschikbaar is voor bestaande accounthouders, kan niet worden vastgesteld hoeveel actieve (Nederlandse) gebruikers Parler momenteel kent. Wel is bekend dat Thierry Baudet een Parler-account heeft aangemaakt en zijn volgers op Twitter oproept om hem daar ook te volgen.¹⁴

Commentaar monitorspecialist

Het gebruiken van alternatieve platformen die minder of geen moderatie hebben is al langer onderwerp van discussie onder diverse groepen. Facebook en Twitter verwijderen veelvuldig accounts en berichten die desinformatie verspreiden, complotconstructies als QAnon promoten en extreemrechtse en –linkse uitingen plaatsen. Hierdoor zijn personen en groepen die deze geluiden nog steeds willen vertolken,

genooddaakt te zoeken naar platformen die geen of minder algemene voorwaarden kennen. Platformen als Gab, MeWe, Parler, 4Chan en Bitchute zijn hier voorbeelden van. Tegelijkertijd blijft het bereik van dit soort platformen klein ten opzichte van de meer klassieke platformen (Twitter, Facebook en YouTube). Daarmee blijft er een spanningsveld bestaan tussen het uiten van gedachten en het risico opnieuw te worden geblokkeerd door platformen.

De verwachting is dat in de toekomst steeds meer gebruik wordt gemaakt van kleinere, minder bekende platformen om extreme uitingen te doen. Hier wordt ook voor gewaarschuwd in het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland nummer 53: 'Er is een geheel nieuwe generatie opgestaan, die met het internet en communicatie-apps is opgegroeid. Zij zullen niet snel lid worden van een in hun ogen ouderwetse groep, maar komen op kanalen als Telegram, Instagram en Discord in aanraking met rechts-extremistisch gedachtegoed. Juist de geringe aantrekkingskracht van gekende kleine rechts-extremistische groepjes kan ertoe leiden dat online radicaliserende Nederlandse personen onder de radar blijven. Dat kan bijdragen aan de genesis van een sociaal ecosysteem, waar de drempel om gewelddadige acties te bespreken laag is'.¹⁵

Tegelijkertijd blijven de klassieke platformen zoals Twitter en Facebook de mainstream. Waar Parler twaalf miljoen gebruikers aan zich weet te binden, hebben Twitter 330 miljoen en Facebook circa 2,8 miljard maandelijks actieve gebruikers.¹⁶ Om dus echt een groot publiek te bereiken, blijven deze platformen aantrekkelijk om de eigen boodschap te verkondigen.

¹⁰ 'Meet Epik, the right wing's best online friend', 19 januari 2021. www.fortune.com

¹¹ Zie:

<https://twitter.com/SkySilkCloud/status/1361454330864263168>

¹² 'Parler app back online after month-long gap', 15 februari 2021. www.bbc.com

¹³ 'Parler, a Social Network That Attracted Trump Fans, Returns Online', 15 februari 2021. www.nytimes.com

¹⁴ Zie:

¹⁵ Zie ook: 'Recht-extremisme', op: <https://www.nctv.nl/onderwerpen/dtn/actueel-dreigingsniveau/rechts-extremisme>

¹⁶ 'Top 10 Twitter Statistics – Updated November 2020', 1 november 2020. www.zephoria.com en 'Number of daily active Facebook users worldwide as of 4th quarter 2020', 2 februari 2021. www.statista.com

II. Desinformatie

QAnon-beweging loopt met aftreden president Trump deuk op, maar is zeker niet verslagen

Op woensdag 20 januari vond de inauguratie plaats van de Amerikaanse president Biden. In aanloop naar het evenement waren de verwachtingen binnen de QAnon-beweging in de VS en daarbuiten hooggespannen. Ook in Nederlandstalige QAnon-kanalen op Telegram werd druk gespeculeerd over de aanstaande machtsoverdracht. De inauguratie moest het langverwachte startschot zijn voor de 'great awakening'. Daarbij zou president Trump de 'deep state' blootleggen, bestaande uit wereldwijde elites - waaronder de familie Biden - om vervolgens over te gaan tot massale arrestaties. In weekbericht 46-2020 is een eerste verkenning gedaan naar de ideologie en omvang van de Nederlandstalige QAnon-beweging.¹⁷ In deze editie wordt onderzocht welke impact het aftreden van president Trump heeft gehad op de internationale QAnon-beweging.

Tot aan de ochtend van de inauguratie hielden QAnon-aanhangers vertrouwen in een naderende revolutie. Direct nadat president Biden zijn eed aflegde en daarmee de 46ste president van de Verenigde Staten werd, regende het op sociale media berichten van QAnon-aanhangers waarin teleurstelling en boosheid de boventoon voerden. Een deel van de aanhangers legden zich niet zomaar neer bij het aftreden van Trump. Zij riepen op tot 'meer geduld' en schreven dat 'Q' achter de schermen nog steeds controle uitoefent.¹⁸ In meer radicale theorieën werd gesuggereerd dat Trump nog steeds aan de macht was en in de huid van Biden was gekropen.¹⁹ Op het voor QAnon-aanhangers populaire sociale media platform 8Kun werd kortstondig een vooraanstaand internationaal

QAnon-subforum verwijderd wat de onrust onder de aanhangers korte tijd leek te vergroten.²⁰

Influencers binnen de beweging trachtten de gemoederen tot bedaren te brengen door op te roepen om 'het verzet' tegen president Biden te staken.²¹ Andere QAnon-aanhangers waren zichtbaar gedesillusioneerd en geven de strijd op. Dit klinkt ook door in Nederland. Zo schrijft een Nederlandse QAnon-aanhanger op Telegram: 'Bedankt Q dat ik vrienden en familie kwijt ben geraakt om het plan te geloven [...] ik ga proberen mijn vrienden weer terug te winnen iig bedankt voor de eye opener'.

Een bekende Nederlandse QAnon-influencer heeft aangegeven haar aanwezigheid op Facebook, YouTube en Twitter vanaf 1 februari af te bouwen. Of dit direct verband houdt met de inauguratie van Biden schrijft zij niet. Ondertussen lijkt een deel van de Nederlandstalige QAnon-beweging de machtsoverdracht in de VS alweer te zijn vergeten. Zij zetten de laatste weken het verzet tegen het huidige coronabeleid voort en verspreiden desinformatie over vaccins.

Commentaar monitorspecialist

Met het aftreden van president Trump heeft de QAnon-beweging een deuk opgelopen. Trump vormde het boegbeeld voor QAnon waarop vele theorieën zijn gestoeld waarin hij als verlosser in de strijd tegen de 'deep state' werd gepresenteerd. Nu deze niet blijken te kloppen moet de beweging opnieuw richting zoeken en zich heroriënteren. De kans dat het daarin slaagt, is groot. QAnon-aanhangers hebben de laatste maanden complottheorieën flexibel weten toe te passen binnen de eigen ideologie. Daarbij werd ingespeeld op actualiteiten en nationale en lokale omstandigheden.²² Een recent voorbeeld is de

¹⁷ Daarin werd o.a. uiteengezet hoe de QAnon-beweging complottheorieën verspreiden omtrent het bestaan van een schaduwregering: de 'deep state' of 'cabal' bestaande uit wereldwijde elites uit de politiek, media en Hollywood die hun macht aanwenden om de bevolking te onderdrukken. Pedofilie speelt binnen deze theorieën een centrale rol waarin niet alleen kinderen worden verhandeld en misbruikt, maar ook middels satanische rituelen worden geofferd. President Trump vormde het boegbeeld van de beweging.

¹⁸ 'Biden inauguration leaves QAnon believers in disarray', 21 januari 2021. www.bbc.com

¹⁹ Zie bijvoorbeeld:

²⁰ Zie:

²¹ Zie:

²² Zie ook: 'QAnon zorgt voor verbinding en verharding bij anti-overheidsprotesten', Signalement Terrorisme en Radicalisering 12/2020. NCTV.

maatschappelijke discussie omtrent de implementatie van het 5G-netwerk, waarbij QAnon-aanhangers onder andere berichten verspreidden waarin werd verkondigd dat 5G-straling het coronavirus veroorzaakte. Bovendien gebruiken QAnon-aanhangers de ideologie als een zelfbeschermingsmechanisme, om de snel veranderende wereld om hen heen te kunnen verklaren en begrijpen.²³ De huidige omstandigheden met een wereldwijde pandemie, zonder uitzicht op een snel herstel, vormt nog altijd een vruchtbare bodem waarin de QAnon-ideologie kan gedijen. Dit blijkt ook wel uit de omvang van een aantal Nederlandstalige QAnon-Telegramkanalen. Deze zijn na de inauguratie van Biden niet geslonken, maar juist voortdurend gegroeid. De grotere Telegramkanalen hebben op dit moment ruim 8.000 leden. Daarmee lijkt de QAnon-beweging in Nederland ook recente take-down acties van sociale media platformen zoals Facebook en Twitter voorlopig te overleven.²⁴ Hoewel het aftreden van president Trump tot gevolg heeft gehad dat een deel van de QAnon-aanhangers teleurgesteld is afgehaakt, zal het op korte termijn waarschijnlijk niet het einde van de beweging betekenen.

²³ 'QAnon in Nederland: een paraplueterm waaronder steeds meer complotdenkers zich verzamelen', 12 oktober 2020. www.rtlnieuws.nl

²⁴ 'Facebook verbant complottheorie QAnon, ook zonder gewelddadige content', 7 oktober 2020. www.nos.nl en 'Twitter verwijderde 200 Nederlandse QAnon-accounts', 18 januari 2021. www.rtlnieuws.nl

Uitgave

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Kerneenheid Analyse
Postbus 117, 2501 CC Den Haag
Turfmarkt 147, 2511 DP Den Haag

10.2g

Meer informatie

www.nctv.nl

10.2g

@nctv_nl

26-02-2021